

האם נהגה באלימות – ואיבדה את המשמורת על ילדיה

ביהמ"ש המחוזי דחה ערעורה של אם על החלטת בימ"ש לענייני משפחה להעביר זמנית את המשמורת לידי האב, "מתוך חרדה אמיתית לשלומם של הילדים".

הזוג התחתן ב-2001 והתגרש ב-2010. שני ילדיהם – כיום ילד בן 13 וילדה בת 12 – נותרו במשמורת האם מאז שהתגרשו.

לפני כחצי שנה הגיש האב תביעה לבימ"ש לענייני משפחה להעברת משמורת הילדים אליו, ובה ביקש להוציא את הילדים מבית אמם ובן זוגה – "בית בו מתעללים בילדים על בסיס יומי".

הוא טען כי בחודשים האחרונים התברר לו שהילדים מצויים במצוקה נפשית וחיים בהשפלה ובפחד, כיוון שאמם ובן זוגה מתנהגים כלפיהם באלימות פיזית ומילולית, מענישים, צועקים ומעליבים אותם, לדבריו.

כשבוע לאחר הגשת התביעה, קיבל האב מסרון מבתו וחשכו עיניו. הוא טען כי גילה שהאם הכתה את בנו והגיש לביהמ"ש בקשה בהולה למשמורת זמנית, בטענה שבמצב בנוכחי הילדים נמצאים בסכנה ממשית. האב ביקש להורות על העברת המשמורת לידי ולקבוע לאם הסדרי ראייה במרכז קשר, עד שיתקבל תסקיר שירותי הרווחה.

האם הודתה שנהגה באלימות, אך טענה כי אלה היו "מספר מכות קלות ביותר". היא הכתה על חטא והתחרטה בכל ליבה, והסבירה שמדובר באירוע בודד והתנהלותה נבעה מחרדה ולחץ בלתי רגיל שמפעיל עליה האב, שלדבריה מסית את ילדיה נגדה באופן אינטנסיבי.

האב הגיש גם תלונה במשטרה, ובעניין התערבו גם פסיכולוג ביה"ס ושירותי הרווחה. הוא אף טען שהאם משתמשת בסמים קלים וצירף מסרונים ותמונות שבתו צילמה, ואילו האם הודתה אך טענה שהפסיקה והסכימה להיבדק. במשך מספר חודשים, ביהמ"ש לא השתכנע שיש לבצע שינויים דרמטיים בחייהם של הילדים והחליט להמתין לבדיקת שירותי הרווחה.

אלא שעד היום שירותי הרווחה התמהמהו, ובאפריל 2015 ביהמ"ש הובאו הילדים בפני השופט י' שקד. לאחר שהשופט שמע אותם, הוא החליט להעביר באופן זמני את הילדים למשמורת האב ללא דיחוי ועד למתן החלטה אחרת, וציין כי החלטתו ניתנה מתוך "חרדה אמיתית לשלומם של הילדים, ומתוך תקווה שההורים יבינו את גודל השעה".

על החלטה זו הגישה האם ערעור לביהמ"ש המחוזי בתל אביב. היא טענה כי ההחלטה ניתנה ללא נימוק או הסבר כלשהו, ואף ללא תסקיר פקידת סעד או חוות דעת מומחים. היא שוב סיפרה על הסתה חמורה מצד האב וטענה כי ביהמ"ש היה צריך להימנע מלגרום לילדים טלטלות מיותרות, בטרם יברר את הסוגיה באופן מעמיק.

מקבץ של גורמים

השופט שאול שוחט בדק את תוכן עדותם של הילדים (שתכניה חסויים בפני הצדדים) דחה את ערעורה של האם, לאחר שהשתכנע כי ביהמ"ש לקח בחשבון את רצונם של הילדים, ופעל מתוך דאגה כנה לשלומם. השופט הסכים שאין מנוס מלהורות על העברת הילדים למשמורתו של האב, לפחות בשלב זה, עד שיתקבל תסקיר מקיף מרשויות הרווחה שמשום מה עדיין מתעכב.

השופט הצביע על כך שביהמ"ש לא "נחפז" כטענת המערערת, אלא הקשיב לצדדים באריכות, בחן את הראיות, קיים מספר דיונים במשך מספר חודשים, וקיבל החלטה זהירה ומחושבת.

השופט הבהיר כי החלטתו של ביהמ"ש, שהתרשם מהילדים באופן בלתי אמצעי, נבעה ממקבץ של גורמים שהעלו חשש לשלומם בגופני והנפשי של הילדים.

מאז שניתנה ההחלטה, האם לא פגשה את הילדים במרכז הקשר, ובעניין זה השופט הורה לביהמ"ש לענייני משפחה למצוא פתרון מתאים ליישום החלטתו כבר בשלב זה ובטרם יתקבל התסקיר המיוחל משירותי הרווחה.

יש לציין כי מקרה זה ממחיש את המציאות הבלתי אפשרית השוררת במשולש: שירותי הרווחה – בית המשפט – קטינים. לא ניתן להתעלם מכך שברקע ההחלטה עומד מחדל של שירותי הרווחה אשר במשך חודשים ארוכים אינם מגישים את התסקיר שהוזמן בידי בית המשפט. נוכח מציאות בלתי אפשרית זו מנסים בתי המשפט למצוא חלופות בדמות הפניית הצדדים ליחידת הסיוע וכן פגישה עם הקטינים (כפי שנעשה במקרה זה) אולם מדובר בחלופות בלתי מספקות ואשר אינן יכולות לבוא במקום עבודה מקצועית של פק"ס אשר בידה לבחון את הנושא באורח מעמיק מתמשך ולהביא את מסקנותיה והמלצותיה במסגרת תסקיר ערוך כדיון. אין שום ספק כי המציאות הנוכחית גורמת לפגיע חמורה בילדים וגם בהוריהם ונראה כי המקרה הנוכחי הנו דוגמא מובהקת לכך.